

**ROZSUDOK
V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY**

Najvyšší súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedníčky JUDr. Beaty Miničovej a členiek JUDr. Eleny Krajčovičovej a JUDr. Viery Pepelovej v právnej veci **žalobcu M., a. s.**, Š., G., IČO X., zastúpeného JUDr. I.Š., advokátka, H., B., proti **žalovanému P., s. r. o.**, N., B., IČO X., zastúpeného JUDr. R.V., advokátom, M., B., **o určenie obsahu zmluvy**, vedenej na Okresnom súde Bratislave V pod sp. zn. 21 Cb 79/2005, na dovolanie žalovaného proti rozsudku Krajského súdu v Bratislave z 08. novembra 2007 č. k. 1Cob/86/2007-317, takto

r o z h o d o l :

Dovolanie **z a m i e t a .**

Žalobcovi náhradu trov dovolacieho konania **n e p r i z n á v a .**

O d ô v o d n e n i e :

Okresný súd Bratislava V rozsudkom zo dňa 11. 01. 2007 č. k. 21 Cb 79/2005-235 žalobu zamietol. Žalobcovi uložil povinnosť zaplatiť žalovanému náhradu trov konania vo výške 63 242 Sk.

Z odôvodnenia rozsudku vyplýva, že žalobca sa domáhal proti žalovanému určenia obsahu zmluvy o prevode vlastníctva vozidiel súdom a náhrady trov konania titulom Zmluvy

o preprave vecí č. 1/2003 v znení jej Dodatku č.1, Dodatku č. 2, a to odseku prvého článku V., ktorý tvorí zmluvu o uzavretí budúcej zmluvy v zmysle § 289 a nasl. Obchodného zákonníka.

Súd vykonal dokazovanie a zistil, že medzi účastníkmi konania bola dňa 01. 08. 2001 uzavretá zmluva o preprave vecí na dobu 4 rokov, ktorej predmetom bol rovoz mlieka a mliečnych výrobkov pre žalobcu. Na základe jej existencie uzavrel žalovaný lízingovú zmluvu so spoločnosťou B., a. s. na osem nákladných vozidiel MAN a vytvoril 10 nových pracovných miest na základe dohody s NÚP. Cena za prepravu bola stanovená na 23,10 Sk/km. Zmluva o preprave vecí bola dňa 30. 12. 2002 vypovedaná zo strany žalobcu bez udania dôvodu s tým, že žalobca dal žalovanému návrh na ďalšiu spoluprácu po dohodnutí nových zmluvných podmienok. V zmluve o preprave vecí bola výpovedná lehota 2 mesiace bez bližšej špecifikácie dôvodov výpovede. Súd prvého stupňa preto konštatoval, že výpoveď žalobcu bola v súlade s obsahom zmluvy.

Po dohodnutí nových zmluvných podmienok bola medzi žalobcom a žalovaným uzavretá nová zmluva o preprave vecí zo dňa 01. 03. 2003 č. 1/2003, ktorá bola dňa 21. 08. 2003 zmenená Dodatkom č. 1 a dňa 10. 06. 2004 zmenená Dodatkom č. 2. Na základe novej zmluvy o preprave vecí (ďalej len „ zmluva “) žalovaný pre žalobcu vykonával opätovne rozvoz mlieka a mliečnych výrobkov, avšak už len šiestimi nákladnými vozidlami MAN, ktoré boli vo finančnom prenájme (leasingu) od spoločnosti B., a. s. Cena za prepravu bola dohodnutá na 15 Sk/km. Žalovaný na pojednávaní uviedol, že zmluvu uzavrel slobodne a vážne. Teda dobrovoľne. V Dodatku č. 1 článok V. k zmluve bolo dohodnuté, že žalobca nainštaluje chladiace zariadenie do 3 vozidiel a žalovaný na zvyšný počet nákladných vozidiel, ktorými sa vykonával rozvoz pre žalobcu. Zároveň sa zmluvné strany dohodli, že dňom ukončenia leasingu všetkých vozidiel, žalovaný odovzdá 3 vozidlá žalobcovi do vlastníctva podľa jeho výberu a že cena za prepravu sa zvyšuje od 01. 09. 2003 na 19,85 Sk/km. Dodatkom č. 2 článok V. k zmluve sa účastníci konania dohodli na bližšej špecifikácii prevodu vlastníctva k 3 vozidlám a prevod vozidiel do vlastníctva žalobcu označil za bezodplatný. Tento záväzok žalovaného tvoril zmluvu o uzatvorení budúcej zmluvy podľa § 289 a nasl. Obchodného zákonníka. Zároveň sa dohodli na pokračovaní prepravy opätovne 7 vozidlami a cenu za prepravu stanovili na 18 Sk. Listom zo dňa 22. 07. 2004 žalobca oznámil žalovanému, že do 3 spomínaných vozidiel chladiace zariadenie namontoval.

Dňa 20. 01. 2005 zaslal žalobca žalovanému návrh darovacej zmluvy. Z návrhu nebolo zrejmé aké vozidlá má žalovaný bezodplatne darovať žalobcovi, teda predmet zmluvy nebol bližšie špecifikovaný. Okresný súd preto tento návrh nevyhodnotil ako návrh podľa § 209 Obchodného Zákonníka. Žalovaný sa k návrhu nevyjadril.

Dňa 26. 01. 2005 oznámil žalovaný žalobcovi listom, že odstupuje od zmluvy v znení jej dodatkov z dôvodu porušenia zásad poctivého obchodného styku. Žalobca listom zo dňa 28. 01. 2005 vyzval žalovaného na plnenie zo zmluvy o budúcej zmluve. Z dôvodu, že žalovaný s návrhom nesúhlasil, žalobca podal návrh na určenie obsahu zmluvy o prevode vlastníctva vozidiel súdom.

Súd prvého stupňa konštatoval, že účastníci nemali v zmluve dohodu o možnom odstúpení od zmluvy a vzhľadom na to, že žalobca v čase odstúpenia od zmluvy žalovaným mal faktúry uhradené, a aj sám žalovaný uviedol, že toto nebolo dôvodom odstúpenia od zmluvy, nakoľko omeškanie žalobcu bolo evidentné najmä v mesiacoch júl 2004 a november 2004, súd nezistil na strane žalobcu také porušenie zmluvy, ktoré by zakladalo právo žalovaného odstúpiť od zmluvy, preto vyhodnotil tento úkon žalovaného ako neplatné odstúpenie od zmluvy.

Súd po preskúmaní okolností za ktorých účastníci konania uzavreli zmluvu o budúcej zmluve dospel k záveru, že okolnosti na strane žalovaného boli v čase uzavretia zmluvy o budúcej zmluve také nepriaznivé, že jej neuzavretie by viedlo k likvidácii žalovaného, resp. bankrotu. Obchodný vzťah medzi žalobcom a žalovaným začal v auguste 2001, kedy bolo postavenie oboch účastníkov konania v rovnováhe. Listom zo dňa 08. 08. 2001 sa žalobca vyjadril, že má záujem pokračovať v zmluvnej spolupráci so žalovaným po dobu najbližších troch rokov a v prípade, že žalovaný uzatvorí leasingovú zmluvu so spoločnosťou B., a. s. na dopravnú techniku slúžiacu pre potreby žalobcu, žalobca prevezme záruku za úhradu splátok leasingových vozidiel, pokiaľ tieto budú pre neho zabezpečovať rozvoz výrobkov v zmysle uzatvorenej zmluvy. Žalovaný na základe prísľubu žalobcu uzavrel leasingové zmluvy so spoločnosťou B., a. s.

Súd ďalej konštatoval, že žalobca porušil rovnováhu postavenia účastníkov vo vzájomnom obchodnom styku, keď najprv od zmluvy o preprave vecí dňa 30. 12. 2002 odstúpil bez udania dôvodu a v ďalšom období predkladal žalovanému také podmienky,

za ktorých bol ochotný uzavrieť novú zmluvu o preprave, ktoré mali viesť k tomu, aby sa dostal do takej hospodársky nepriaznivej situácie, v ktorej by previedol predmet leasingu na žalobcu. Konanie žalobcu bolo súdom vyhodnotené ako porušenie zásad poctivého obchodného styku a okolnosti za ktorých bola zmluva o budúcej zmluve uzavretá sa dňom 31. 01. 2005 zmenili tak, že nie je možné od žalovaného požadovať uzavretie takejto zmluvy.

Zmluva o preprave zo dňa 01. 03. 2003 je podľa názoru súdu prvého stupňa platná a boli v nej dohodnuté aj podstatné náležitosti zmluvy o budúcej zmluve. Odstúpenie žalovaného súd prvého stupňa posúdil ako neplatné, z dôvodu, že na odstúpenie neboli dané podmienky v správaní sa žalobcu a tento prejav posúdil ako prejav, ktorý smeruje k tomu, aby nedošlo k uzavretiu zmluvy o budúcej zmluve.

Žalobca podal proti prvostupňovému rozsudku odvolanie a žiadal ho zmeniť a žalobe vyhovieť.

Dňa 08. 02. 2005 bolo Okresným súdom Bratislava V na základe návrhu žalobcu vydané uznesenie o predbežnom opatrení, ktorým bolo žalovanému zakázané do rozhodnutia vo veci samej vykonať akékoľvek úkony majúce za následok scudzenie alebo zriadenie vecných práv tretím osobám k 3 vozidlám žalovaného EČ BA 710 IM, BA 709 IM, BA 705 IM. Uznesenie o predbežnom opatrení bolo taktiež potvrdené uznesením Krajského súdu v Bratislave zo dňa 24. 06. 2005 č. k. 1 Cob 111/05-97. Žalovaný povinnosť, ktorá mu vyplýva z uznesenia o nariadení predbežného opatrenia nedodrжал a dňa 16. 02. 2005 vozidlo s EČ BA 709 IM prepísal na spoločnosť N., spol. s. r. o. so sídlom N., P., IČO X. (nové evidenčné číslo vozidla je PB 605 AU).

Odvolací súd rozsudkom z 08. 11. 2007 č. k. 1 Cob/86/2007-317 rozsudok súdu prvého stupňa v napadnutej časti zmenil podľa § 220 O. s. p., žalobe žalobcu vyhovel a určil obsah darovacej zmluvy. Z dôvodu, že vozidlo s EČ BA 709 IM bolo prevedené do vlastníctva N., spol. s. r. o. žalobu v časti, ktorou sa žalobca domáhal uzavretia darovacej zmluvy ohľadne tohto vozidla zamietol. Náhradu trov prvostupňového o odvolacieho konania priznal odvolací súd podľa ust. § 224 ods. 2 O. s. p. žalobcovi.

Odvolací súd pri rozhodovaní vychádzal zo skutkových zistení, ktoré boli vykonané pred súdom prvého stupňa a v odvolacom konaní zopakoval nevyhnutné dokazovanie vykonané pred prvostupňovým súdom. Po preskúmaní napadnutého rozsudku dospel k záveru, že odvolanie je dôvodné a stotožnil sa s názorom súdu prvého stupňa, že zmluva o preprave i jej časť o uzavretí budúcej zmluvy sú platné právne úkony a odstúpenie žalovaného od zmluvy je právny úkon neplatný. Odvolací súd ďalej konštatoval, že návrh darovacej zmluvy zo dňa 20. 01. 2005 (č. l. 117 spisu) je podľa jeho názoru výzvou žalobcu adresovanou žalovanému v súlade s ust. § 290 Obchodného zákonníka a je z nej zrejmé, že žalobca vyzval žalovaného na uzavretie konkrétnej darovacej zmluvy na základe zmluvy o uzavretí budúcej zmluvy, ako aj opätovnou výzvou podľa obsahu listu zo dňa 28. 01. 2005 (č. l. 141 spisu). Žalovaný si povinnosť uzavrieť zmluvu bez zbytočného odkladu podľa ust. § 290 ods. 1 Obchodného zákonníka nesplnil. Odvolací súd sa stotožnil s názorom súdu prvého stupňa, že na strane žalovaného došlo k zmene okolností za ktorých bola zmluva o budúcej zmluve uzatvorená, podotkol však, že súd prvého stupňa opomenul, že zmenu okolností na strane žalovaného, musí žalovaný ako osoba povinná, bez zbytočného odkladu oznámiť strane oprávnenej, a to podľa ust. § 292 ods. 5 Obchodného zákonníka. K oznámeniu zo strany žalovaného nedošlo a z tohto dôvodu k zániku záväzku žalovaného uzavrieť zmluvu nedošlo.

Odvolací súd označil konanie žalobcu, ktorým sa domáhal určenia obsahu darovacej zmluvy súdom za konanie, ktoré je v súlade s právom, pretože na základe vyššie uvedených skutočností, žalobca neporušil zásadu poctivého obchodného styku podľa ust. § 265 Obchodného zákonníka a zmluvné dojednania medzi účastníkmi konania nemajú znaky nerovnosti a nevyváženosti.

Žalovaný podal proti rozsudku odvolacieho súdu v zákonnej lehote dňa 05. 02. 2008 na súde prvého stupňa dovolanie. Navrhol, aby dovolací súd napadnutý rozsudok vo vyhovujúcej časti výroku zrušil, vec vrátil na nové konanie na odvolací súd.

V odôvodnení dovolania uviedol, že odvolací súd nesprávne posúdil vec po právnej stránke v zmysle ust. § 241 ods. 2 písm. c/ O. s. p.

Poukázal, že porušenie zásad poctivého obchodného styku nespôsobuje absolútnu neplatnosť zmluvy účastníkov, a teda nič nebráni jej dobrovoľnému splneniu, v danom

prípade žalovaným, avšak v prípade, že si táto povinná strana svoj záväzok dobrovoľne nesplní, nemôže sa oprávnená strana úspešne domáhať účinnej právnej ochrany na súde, pretože podľa § 265 Obchodného zákonníka výkon práva, ktorý je v rozpore so zásadami poctivého obchodného styku, nepožíva právnu ochranu. Ďalej uviedol, že žalobca rovnováhu postavenia účastníkov vo vzájomnom obchodnom styku porušil, keď najprv od pôvodnej zmluvy odstúpil a v ďalšom období žalovanému, ktorého postavenie bolo vzhľadom na prijaté záväzky oslabené, predkladal také podmienky, za ktorých bol ochotný uzavrieť novú zmluvu o preprave, ktoré mali viesť k tomu, aby sa dostal do takej hospodársky nepriaznivej situácie, v ktorej by predviedol predmet leasingu na žalobcu, najprv za cenu akontácie, ktorá vôbec nezodpovedala nákladom žalovaného na získanie predmetu leasingu do vlastníctva, a potom na získanie predmetu leasingu bezodplatne do vlastníctva žalobcu.

Tvrdil, že žalobca montáž chladiaceho zariadenia ukončil až 07. 12. 2004 a na tento účel si ponechal sumu 464 192 Sk, ktorú mal zaplatiť žalovanému za rozvoz. Montáž chladiaceho zariadenia žalobcom označil ako účelovú, s cieľom zaistiť si vlastníctvo troch vozidiel. Tvrdil, že žalovaný neponúkol ako prvý žalobcovi prevod troch vozidiel. Tento návrh podal žalobca, v snahe zabezpečiť si čo najlepšie postavenie v obchodnom vzťahu. Uviedol tiež, že žalobca nemal záujem pokračovať v spolupráci po roku 2005.

Žalovaný vo svojom podaní opäť popísal skutkový stav veci, pričom správanie žalobcu považoval za šikanovanie žalovaného. Mal za to, že došlo k naplneniu ustanovenia § 292 ods. 5 Obchodného zákonníka, t. j. u žalovaného došlo k takej zmene pomerov, ktoré zakladali zánik povinnosti uzavrieť zmluvu a súčasne konanie žalobcu bolo v rozpore so zásadami poctivého obchodného styku, preto nemôže požívať právnu ochranu.

Dovolanie žalovaného bolo doručené žalobcovi dňa 18. 02. 2008. Žalobca sa k dovolaniu nevyjadril.

Najvyšší súd Slovenskej republiky, ktorý vo veci konal ako súd dovolací (§ 10a ods. 1 O. s. p.) po zistení, že dovolanie je prípustné (§ 238 ods. 1 O. s. p.) a že ho podal účastník konania v lehote, preskúmal napadnuté rozhodnutie bez pojednávania (§ 234a ods. 1 O. s. p.) a dospel k záveru, že dovolanie nie je opodstatnené,

V prejednávanej veci žalobca žiadal, aby súd na základe zmluvy o uzavretí budúcej zmluvy a podľa ustanovenia § 290 a nasl. Obchodného zákonníka určil obsah darovacej zmluvy.

V konaní nie je sporné, že účastníci 01. 03. 2003 uzavreli zmluvu o preprave a následne jej dva dodatky, pričom dodatok č. 2 v bode II. obsahoval i zmluvu o uzavretí budúcej zmluvy. Žalovaný sa touto zmluvou zaviazal vykonať bezodplatný prevod vlastníctva vozidiel na žalobcu, pričom predmetom výberu predmetu žalobcu mali byť 3 vozidlá, ktoré žalobca na vlastné náklady vybavili chladiacim zariadením. Od tejto zmluvy žalovaný listom zo dňa 26. 01. 2005 odstúpil, avšak toto odstúpenie žalovaného od zmluvy je neplatný právny úkon. Žalobca ako osoba zo zmluvy o budúcej zmluve oprávnená vyzval v súlade s touto zmluvou žalovaného na uzavretie darovacej zmluvy, a to návrhom darovacej zmluvy z 20. 01. 2005, pričom svoj návrh zopakoval podaním z 28. 01. 2005. Uvedenú skutočnosť potvrdil štatutárny orgán žalobcu svojou výpoveďou.

Žalovaný v dovolaní namietal nesprávne právne posúdenie veci so zreteľom na ustanovenie § 292 ods. 5 a § 265 Obchodného zákonníka. Tvrdil, že súd nemal žalobe vyhovieť, nakoľko u neho došlo k zmene okolností, v dôsledku čoho už nebolo možné od neho rozumne požadovať uzavretie zmluvy. V tejto súvislosti však žalovaný opomenul, že ustanovenie § 292 ods. 5 Obchodného zákonníka zánik povinnosti uzavrieť realizačnú zmluvu v dôsledku zmeny okolností spája s oznámením týchto okolností, a to bez zbytočného odkladu žalobcovi. Žalovaný oznámenie zmeny okolností žalobcovi v konaní nedoložil žiadnym dôkazom.

Žalovaný sa domáhal, aby súd na základe ustanovenia § 265 Obchodného zákonníka žalobcovi neposkytol právnu ochranu, nakoľko jeho konanie pri uzatváraní zmluvy a jej dodatkov, ako aj v priebehu jej plnenia, bolo v rozpore so zásadami poctivého obchodného styku.

Dovolací súd poukazuje, že obchodník v rámci podnikania celkom nesie podnikateľské riziko a nemôže sa odvolávať na to, že určitý záväzok prevzal v tiesni a za nevýhodných podmienok a že nemá možnosť zmluvu, ktorú uzavrel v tiesni a za nápadne nevýhodných podmienok so spätným účinkom anulovať. Predpokladá sa, že bude vo vzťahoch s inými podnikateľmi presadzovať svoj záujem, využívať možnosti,

ktoré mu právna úprava poskytuje a usilovať sa o dosiahnutie najvyššieho možného zisku a zlepšenie svojej pozície na trhu. Na druhej strane obchodník nesmie prekročiť medze, ktoré vyplývajú zo zásad poctivého obchodného styku pri presadzovaní svojich záujmov, nesmie zneužívať práv, ktoré mu podľa zákona vznikli. Pôsobenie zásady poctivého obchodného styku má ochraňovať zmluvných partnerov pred šikanóznymi tendenciami a praktikami v obchodovaní. O šikanovanie by išlo vtedy, ak by výkon práva zreteľne smeroval iba k zjavnému poškodeniu iných subjektov.

Okolnosti a podmienky za ktorých vznikla zmluva a bola plnená nenasvedčujú tomu, že žalovaný bol šikanovaný. Účastníci uzavreli zmluvu o preprave, predmetom ktorej bol rozvoz mlieka a mliečnych výrobkov. Plynulý chod siete dodateľsko odberateľských vzťahov si vyžadoval stálosť prepravy, z čoho vyplýva, že bolo v záujme žalobcu aj žalovaného, aby bola zmluvne zabezpečená preprava. Cena prepravy sa tvorila dohodou a bolo prirodzené, že každá so zmluvných strán sledovala svoj cieľ. Žalobca si chcel zabezpečiť prepravu s čo najnižšími nákladmi a žalovaný chcel okrem pokrytia nákladov dosiahnuť čo najvyšší zisk. Porovnaním dohodnutých cien je potrebné konštatovať, že dohodnutá cena zodpovedala obvyklej cene. Účastníci konania prostredníctvom rokovaní štatutárnych orgánov, listov dohadovali a menili podmienky prepravy a jej cenu. Na základe výsledkov tohto dohodovacieho procesu dovolací súd dospel k záveru, že žalobca nekonal v rozpore so zásadami poctivého obchodného styku. Skutočnosť, že v kontraktačnom procese sa dohodlo darovanie troch vozidiel žalobcovi, je potrebné posudzovať v súvislosti so zvýšením ceny prepravy a prevzatím záväzku namontovať klimatizáciu. V prípade, že žalobca nezaplatil časť ceny prepravy, dôvodiac tým, že namontoval klimatizáciu, žalovaný má možnosť túto vec samostatne riešiť, a to aj podaním žaloby o zaplatenie ceny.

So zreteľom na uvedené sa Najvyšší súd Slovenskej republiky v celom rozsahu stotožnil so skutkovými a právnymi závermi odvolacieho súdu. Keďže nezistil vady konania, pre ktoré by bolo potrebné napadnuté rozhodnutie zrušiť, dovolanie podľa § 243b ods. 1 O. s. p. zamietol.

Žalobca, ktorý mal v dovolacom konaní úspech, má právo na náhradu trov konania / § 243b ods. 5 O. s. p. /. Nakoľko mu žiadne trovy nevznikli, a preto si ich nevyčísliť, súd mu ich náhradu nepriznal.

Poučenie: Proti tomuto rozhodnutiu nie je prípustný opravný prostriedok.

V Bratislave dňa 18. júna 2009

JUDr. Beata Miničová, v. r.
predsedníčka senátu

Za správnosť vyhotovenia: Lucia Blažíčková